

Чому необхідний музей Івана Миколайчука і чому він має бути в Києві

Ольга Ямборко

Інтер'єр Меморіального музею Івана Миколайчука в Чорторії.
Фото з відкритих джерел.

Нещодавно, під час моєї відкритої лекції, присвяченої сценаріям Івана Миколайчука у Львівському Фотомузеї, серед перших із залу пролунало питання про музей українського кіномитця. Як видно, це питання, що насправді давно і довго обговорюється, неабияк досі цікавить прихильників творчості Миколайчука. Тим паче, воно знову стало актуальним після відходу Марії Миколайчук. Що буде з архівом Миколайчуків? Стало відомо, що архівом нині опікується родина, і є намір його перевезти на Буковину до Чорторії – у садибу-музей Івана Миколайчука. У зв'язку із цим дозволю собі озвучити кілька думок та аргументів щодо необхідності створення музею Івана Миколайчука саме у Києві.

Вочевидь, не може бути сумніву, що Іван Миколайчук як один зі знакових представників української культури другої половини ХХ ст. заслуговує музею. Оскільки він є митцем національного масштабу, перенесення його архіву у локальний музей в рідному селі у перспективі поступово зведе значення його творчості до регіонального рівня. Як актор і режисер Миколайчук формувався у Києві, тут жив, тож заснування музею у столиці є закономірним і з точки зору його біографії. Це також створює можливість залучити більше відвідувачів, хоча чорторійський музей на Буковині не знає дефіциту у гостях, тим паче, у пам'ятні дні та дати: в день уродин Івана Миколайчука 15 червня, особливо в ювілейні роки, сюди приїздять делегації з усієї України. Втім, є суттєва різниця у меті і функції музею, де буде зберігатись архів родини Миколайчуків. Крім візуалізації – експозиції для відвідувачів і культурно-освітньої місії, слід розглядати можливість роботи із архівом для науковців, щоб спадщина класика українського кіно була доступною для вивчення, відтак мала шанс бути дослі-

дженою й належно пошанованою нащадками. Тому така установа повинна спиратись на роботу професійних музейників, котрі зможуть методично опрацювати архів, каталогізувати його і зберігати. Своєю чергою, це потребує професіоналізму на системній основі, що безпосередньо залежатиме від фінансування музею не тільки у процесі створення, а й для забезпечення його сталої діяльності. Отож, наявність приватних ініціатив при створенні музею є бажаною, але не визначальною у сенсі забезпечення методичності й системності його роботи. Тому варто подумати про статус музею – його правовий стан і державну або бодай комунальну форму власності.

Свого часу, у процесі обговорень, основною проблемою виявився пошук приміщення для меморіального музею Івана Миколайчука, адже його київське помешкання у висотному багатоквартирному будинку не може стати музеєм згідно з чинними нормативами. Зрештою, маємо кіностудію імені Олександра Довженка, столичний Будинок кіно – відомчі кінематографічні установи з музеями у їх структурі. Вони потенційно могли б слугувати відповідними тематично-логістичними майданчиками й для розміщення музею Івана Миколайчука.

Важливо, щоб музей Івана Миколайчука, де буде зберігатись архів, відповідав його статусу як національного кіномитця та виконував культурно-освітню і науково-дослідну функції, створюючи однакові умови для популяризації і вивчення цієї спадщини.

Оскільки в Україні полюбляють згадувати про когось із нагоди ювілеїв, то напередодні 85-річчя Івана Миколайчука якраз є сприятлива можливість визначитись із його музеєм у столиці. Це буде найкращим пошануванням «Душі українського поетичного кіно», достойним його пам'яті.